

falva testvérvárosa) a Czetz Műszaki zászlóalj egy díszszakasza, Czetz féle egyenruhában. Az argentin fővárosban található Plaza Hungria elnevezésű tér létrehozásáról az 1382/04. sz. törvény rendelkezik.

A téren elhelyezett székelykapu a háromszéki Gelencén készült 2000-ben. Négy évvel ezelőtt, 2000. májusában a Magyarok Világkongresszusa idején a Budapesti Kongresszusi Központ előtt volt látható, ahol - útban Argentína felé - két napig állt, hirdetve a földrészeken átnyúló magyar összefogást. A kaputükörbe gidófalvi Czetz János 48-as honvédtábornok, az Argentin Katonai Akadémia megalapítójának fából faragott arcképét foglalták be.

Az AMISz vezetői - v. Vattay Miklós főtítkárs és v. Takács István elnök - a tér felavatására meghívták a Magyarok Világszövetsége elnökét is. „Kétségtelenül a maga hozzájárulása tette lehetővé, hogy ezt a napot elérhessük.”- fogalmazott az AMISz főtítkára.

Patrubány Miklós a december 5-i népszavazással kapcsolatos elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni az ünnepségen.

(MVSz Sajtószolgálat közleménye és Ladányi Domokos híradása alapján a Szerk.)

* * *

Jereváni örmény kódexeket állítottak ki a Palló Imre Művészeti Szakközépiskola pincegalériájában

A Matenadaran kincsei Székelyudvarhelyen

Kuriózumnak számító kiállítás tekinthető meg a székelyudvarhelyi Palló Imre Művészeti Szakközépiskola pincegalériájában.

A budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesület vezetője, Issekutz Sarolta miniatűrökkel díszített 13-14. századi örmény kódexek színhű reprodukcióit adományozta a gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Egyházközségnek, amely azt vándorkiállítás jelleggel mutatja be Székelyudvarhelyen.

A gazdag anyag kódexei izgalmas kultúrtörténeti adatokat is tartalmaznak: az egyik íven például hangjegyek, kezdetleges kotta látható. A kilikiai és a vaspurakani tartományokból, valamint az Ani királyságból származó miniatűrfestők - köztük Markare és Ignatios - igen nagy tiszteletnek örvendtek a vallásos örmény közösségekben. Népi díszítőmotívumokat a leghitelesebben az 1292-es datálású Evangélium illuminátora, Mateos illesztett be az általa készített, színeik élénkségét ma is megőrző miniatűrökbe. Az ugyan csak örmény hagyományokat ápoló *Magardici Bodurian Alapítvány* az év végéig látogatható kiállításra kölcsön kapott két, a Haáz Rezső Múzeumban restaurált fémpántos örmény utazóládát is. Román nyelvből magyarra fordított könyv is készül az alapítvány kiadásában, az Erdélyi örmény népmesék című százoldalas kötet az Infopress nyomda támogatásával a közeljövőben jut el a boltokba.

Zilahi Imre (Krónika 2004. december I.)

* * *

Örmény kódexképek a művészeti iskola galériájában - Udvarhely

Nemsokára többet tudhatnak meg az udvarhelyiek az örmény kultúráról, ugyanis a székelyudvarhelyi Magardici Bodurian Alapítvány szervezésében november 26-án, pénteken 18 órakor az örmény kódexművészet remekait bemutató vándorkiállításra kerül sor a Dr. Palló Imre Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskola pincegalériájában.

A kiállítás a XIII-XIV. századi Jereváni Matenadaran-gyűjteményben található alkotásokat ismerteti. A gazdag képanyagot a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesület vezetője, dr. Issekutz Sarolta gyűjtötte, rendszerezte és bocsátotta az erdélyi örmény közösségek rendelkezésére.

Ugyanekkor megtekinthetnek két, fából készült utazóládát, melyeknek valamikor örmény tulajdonosaik voltak, jelenleg viszont a gyergyói múzeum tulajdonában vannak. A tervek szerint bemutatásra kerül egy örmény népmesegyűjtemény is.

Rendkívüli kiállítás megtekintésére nyílik alkalom a székelyudvarhelyi Magardici Bodurian Alapítvány jóvoltából. Az esemény fénypontjának számít azon XIII-XIV. századi örmény kódexekben fellelt képanyag bemutatása, mely az örmény keresztény kultúrát, teremtésről alkotott felfogását ismerteti. A jerevá-

ni Matenadaran-gyűjteményből valók az alkotások, ezeket pedig dr. Issekutz Sarolta, a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesület - ezen a néven kiadványuk is van - vezetője gyűjtötte, rendszerezte és bocsátja most az erdélyiek számára, az itt élő örmény közösségek rendelkezésére bízva ezeket. A művészeti iskola igazgatójával, Bodurian Jánossal beszélgettünk, aki maga is örmény származású.

- Az örmény kódexművészet remekeit látja majd az érdeklődő a galériában megnyíló tárlaton. Az említett kódexben található képeket különböző technikával másolták, nagyították a szakértők, ezt a változatot tekintheti meg az érdeklődő, tájékoztatott Bodurian János. Érdekes a tárlat abból a szempontból is, hogy hasonlót kevés valószínűséggel láthattak az udvarhelyiek. Vándortárlat ez, eddig Szamosújváron, Gyergyószentmiklóson és Csíkszeredában volt látható. Más városokba is eljut, főként olyan helyekre, amelyeknek van örmény vonatkozása, vagy ahol élnek örmények.

- Van tudomása arról, hogy hány örmény él Udvarhelyen és környékén?

- Sajnos mindig annyira lefoglalt a munkám, arra már nem tudtam időt szánni, hogy összeszámoljam őket. Tulajdonképpen én jövevény vagyok, harminckét évvel ezelőtt jöttem a városba, egyébként Szászrégenből származom. Nagyszüleim örmények voltak.

- Hogyan kerültek az országba?

- A legutolsó bevándorláskor, 1915-ben jött nagyapám Romániába, és telepedett le Erdélyben. Nagybátyám hasonlóképpen került ide, ő örmény katolikus pap volt. Velencében tanult a Szent Lázár-szigeten, ahol egy híres papnevelde van. Sokan tanultak itt az örmény keresztény kultúráról, melynek minden mozanata fellelhető ezen a szigeten. Egy ideig itt könyvtárosként dolgozott, aztán missziós papként Erzsébetvárosban élt, majd Bukarestben az Armeniának lett a főszerkesztője, később Csíkszépvízre került. Szintén missziós papként dolgozott itt, időközben pedig nyomdát alapított. Rengeteg írása, munkája jelent meg, és ő alkotta meg az első Örmény Enciklopédiát. Őt Magardici Boduriannak hívták. Alapítványunk is az ő nevét vette fel. Örmény származásunk, az örménység felvállalása nálunk nem jelent problémát. Nagyapám örményül beszélt otthon, a családban mi is örmény nyelvet használtunk. Igyekeztem később, hogy gyermekeim is megtanulják az örmény nyelvet, lányom és fiam írnak, olvasnak örményül. Velencében tanultak ők is.

Visszatérve a vándorkiállításra, különböző méretű másolatokat tekinthet meg a látogató, hozzávetőlegesen 50x70 centiméteres nagyságban. A kiállítás másik nevezetessége az a két restaurált utazóláda, melyeket az udvarhelyi Haáz Rezső Múzeumban újítottak fel a szakemberek, és mely utazóládákkal a gyergyószentmiklósi múzeum büszkélkedhet. Ismeretes, hogy az örmények kereskedők voltak, hasonló faládákat használtak egykoron a portékák és pénz hordozásához, mint amelyek most a galériában kiállításra kerülnek. Következő eseménye a tárlatnak egy örmény mesegyűjtemény bemutatása, melyet Bán Péter fordított románból magyar nyelvre, és az alapítványnak köszönhetően kerül az olvasók elé. Örményből románra Ion Apostol Popescu lelkiismeretes filológus, örménység-kutató fordította, ő is gyűjtötte össze a szebbnél szebb meséket.

Ion Anton Popescu (1920-1984) Valcea megyében, Scáuneni faluban született, és a 20 éven át folytatott elhivatott kutatómunkájának tulajdoníthatóan az örménység, az örménykérdés az érdeklődés középpontjába került. 1946-ban az Erdélyi írószövetség alapító tagja, a Szebenben töltött évek során kapcsolatot teremtett az Erdélyben élő kisebbségekkel, ezeknek sorsa, kultúrája érdekelte. 1947-ben telepedett le Erdélyben, kinevezték a szamosújvári pedagógiai líceum tanárává. 1951-től a Victor Babes egyetem filológia karának hallgatója, számos színvonalas folyóirat munkatársa. 1963-ban a marosvásárhelyi filológia kar professzora lett. 13 évi vásárhelyi munkája alatt szoros volt az együttműködése Tudor Jarda kolozsvári népzene-kutatóval, ennek eredményeként 1967-ben megjelent Erdélyi örmény népmesék című, nemzetközileg elismert kötete. 1969-ben elnyerte a filológia doktora címet.

Az ikonfestés művészetéhez való értését szakmai körökben is elismerték. Néprajzkutatói munkássága idején örmény kéziratokat gyűjtött, kapcsolatot tartott fenn Örményország néhány elismert kulturális személyiségével, a diaszpórában élő örmény művészekkel.

Barabás Blanka

Udvarhelyi Híradó 2004. december 9.

* * *

Ismerjük meg önmagunkat